

To my readers,
I seek
all my love
~~with~~

ΠΑΟΥΛΟ ΚΟΕΛΟ

Ο ΑΛΧΗΜΙΣΤΗΣ

Μετάφραση:
ΜΑΡΙΑ-ΦΕΡΕΪΡΑ ΧΙΔΙΡΟΓΛΟΥ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ
ΑΘΗΝΑ

*Ω Μαρία, που συνέλαβες χωρίς αμαρτία,
προσευχήσου για εμάς που προστρέχουμε σ' Εσένα.
Αμήν.*

*Στον Ζ. Αλχημιστή, που γνωρίζει
και εφαρμόζει τα μυστικά
του Μεγάλου Έργου*

Πάουλο Κοέλο:
«Η καρδιά και η ψυχή μου
βρίσκονται ακόμα στον Αλχημιστή»

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Επιβάλλεται να πω κάτι για το γεγονός ότι *ο Αλχημιστής* είναι ένα συμβολικό βιβλίο, διαφορετικό από το *Ημερολόγιο ενός Μάγου*, που ήταν δοκίμιο.

Για έντεκα χρόνια της ζωής μου μελέτησα αλχημεία. Η απλή ιδέα να μετατρέψω μέταλλα σε χρυσάφι ή να ανακαλύψω το ελιξήριο της μακροζωίας παραίτηταν ελκυστική για να περάσει απαρατήρητη από οποιονδήποτε αρχάριο της μαγείας. Παραδέχομαι ότι το ελιξήριο της μακροζωίας μου φάνταζε πιο ελκυστικό: πριν καταλάβω και αισθανθώ την παρουσία του Θεού, η σκέψη ότι όλα θα τελείωναν κάποια μέρα μου φαινόταν απελπιστική. Επομένως, μόλις άκουσα για τη δυνατότητα να βρεθεί ένα υγρό ικανό να παρατείνει την ύπαρξή μου για πολλά χρόνια, αποφάσισα να αφιερωθώ ψυχή τε και σώματι στην παρασκευή του.

Ήταν μια εποχή μεγάλων κοινωνικών μεταβολών –αρχή της δεκαετίας του '70– και δεν υπήρχαν ακόμη σοβαρές εκδόσεις σχετικές με την αλχημεία. Άρχισα κι εγώ, όπως ένα άλλο πρόσωπο του βιβλίου, να ξοδεύω τα λίγα μου χρήματα για την αγορά σημαντικών βιβλίων αλχημείας και αφιέρωνα μεγάλο μέρος της μέρας μου στη μελέτη του πολύπλοκου συμβολισμού της. Αναζήτησα δύο ή τρία άτομα στο Ρίο ντε Ζανέιρο που ασχολούνταν σοβαρά με το μεγάλο έργο· αρνήθηκαν όμως να με δεχτούν. Γνώρισα και πολλά άλλα άτομα που αποκαλούνταν αλχημιστές, είχαν τα εργαστήριά τους και υπόσχονταν να μου μάθουν τα μυστικά της τέχνης, με αντάλλαγμα μια σωστή περιουσία· σήμερα καταλαβαίνω ότι ιδέα δεν είχαν για το αντικείμενο του μαθήματός τους.

Παρ' όλη την αφοσίωσή μου, τα αποτελέσματα ήταν πέρα για πέρα μηδαμινά. Δε συνέβαινε τίποτε απ' ό,τι ισχυρίζονταν οι πραγματείες της αλχημείας με την πολύπλοκή τους γλώσσα. Ήταν μια ατέλειωτη σειρά συμβόλων, δράκων, λιονταριών, ήλιων, φεγγαριών και υδράργυρων κι εγώ είχα συνεχώς την εντύπωση ότι βάδιζα σε λάθος δρόμο, γιατί η συμβολική γλώσσα αφήνει τεράστιο περιθώριο παρεξηγήσεων. Το 1973, αφού είχα πια απελπιστεί από την ανυπαρξία οποιασδήποτε προόδου,

διέπραξα την έσχατη ανευθυνότητα. Εκείνη την εποχή είχα υπογράψει συμβόλαιο με τη Γραμματεία Εκπαίδευσης του Μάτο Γκρόσο για να διδάξω θέατρο σ' αυτή την πολιτεία κι αποφάσισα, σε συνεργασία με τους μαθητές μου, να κάνω σεμινάρια θεάτρου με θέμα το Σμαραγδένιο Πίνακα. Αυτή η στάση μου, μαζί με εισχωρήσεις μου στις ελώδεις περιοχές της μαγείας, στάθηκε αιτία να δοκιμάσω στην ίδια μου τη σάρκα την αλήθεια της παροιμίας: «Όλα εδώ πληρώνονται». Τα πάντα γύρω μου γκρεμίστηκαν τελείως.

Τα επόμενα έξι χρόνια της ζωής μου τήρησα αρκετά επιφυλακτική στάση σχετικά με ό,τι αφορούσε τη μυστική περιοχή. Σ' αυτή την πνευματική εξορία, έμαθα σημαντικά πράγματα: ότι μια αλήθεια τη δεχόμαστε μόνο αφού αρχικά την έχουμε αρνηθεί από τα βάθη της ψυχής μας, ότι δεν πρέπει να αποφεύγουμε το πεπρωμένο μας και ότι το χέρι του Θεού είναι άπειρα γενναιόδωρο, παρ' όλη την αυστηρότητά του.

Το 1981 ήρθα σε επαφή με το ΡΑΜ και το δάσκαλό μου, ο οποίος θα με ξαναέφερνε στο χαραγμένο για μένα δρόμο. Κι ενώ εκείνος με εκπαίδευε στη διδασκαλία του, μελέτησα εκ νέου την αλχημεία για δικό μου λογαριασμό. Κάποια νύχτα, ενώ συζητούσαμε ύστερα από μια εξαντλητική διαδικασία τηλεπάθειας,

τον ρώτησα γιατί η γλώσσα των αλχημιστών ήταν τόσο αόριστη και τόσο πολύπλοκη.

– Υπάρχουν τρία είδη αλχημιστών, μου είπε ο δάσκαλος. Εκείνοι που είναι αόριστοι γιατί δεν ξέρουν για ποιο πράγμα μιλάνε· εκείνοι που είναι αόριστοι γιατί ξέρουν για ποιο πράγμα μιλάνε, αλλά ξέρουν επίσης ότι η γλώσσα της αλχημείας απευθύνεται στην καρδιά και όχι στο νου.

– Και ποιο είναι το τρίτο είδος; ρώτησα.

– Εκείνοι που ποτέ δεν άκουσαν για αλχημεία, αλλά κατάφεραν, μέσα από το βίωμά τους, να ανακαλύψουν τη φιλοσοφική λίθο.

Κατόπιν τούτου ο δάσκαλός μου –που ανήκε στο δεύτερο είδος– αποφάσισε να μου παραδώσει μαθήματα αλχημείας. Ανακάλυψα ότι η συμβολική γλώσσα, που τόσο με ενοχλούσε και με μπέρδευε, ήταν ο μόνος τρόπος να αγγίξω την ψυχή του κόσμου ή αυτό που ο Γιουνγκ αποκάλεσε το «συλλογικό ασυνείδητο». Ανακάλυψα τον προσωπικό μύθο και τα σημάδια του Θεού, αλήθειες που η εγκεφαλική μου νοημοσύνη αρνιόταν να δεχτεί λόγω της μεγάλης τους απλότητας. Ανακάλυψα ότι η προσέγγιση του μεγάλου έργου δεν είναι πρόνομιο μερικών, αλλά όλων των ανθρώπων πάνω στη γη. Φυσικά το μεγάλο έργο δεν εμφανίζεται πάντα με

τη μορφή ενός αβγού ή ενός μπουκαλιού με υγρό, αλλά όλοι μπορούμε –χωρίς καμιά αμφιβολία– να βυθιστούμε στην ψυχή του κόσμου.

Γι' αυτό ο *Αλχημιστής* είναι επίσης συμβολικό κείμενο. Μέσα από τις σελίδες του, όχι μόνο μεταφέρω ό,τι έμαθα σχετικά, αλλά προσπαθώ να τιμήσω μεγάλους συγγραφείς που κατάφεραν και προσέγγισαν τη διεθνή γλώσσα: Χεμινγκουέι, Μπλέικ, Μπόρχες (ο οποίος χρησιμοποίησε και την περσική ιστορία σε ένα από τα διηγήματά του), Μάλμπα Ταχάν, μεταξύ άλλων.

Για να ολοκληρώσω αυτό τον ήδη εκτεταμένο πρόλογο και να επεξηγήσω τι εννοούσε ο δάσκαλός μου με το τρίτο είδος αλχημιστών, αξίζει τον κόπο να επαναφέρω στη μνήμη μια ιστορία, που μου την είπε ο ίδιος στο εργαστήριό του.

Η Παναγία, με το Βρέφος στην αγκαλιά Της, αποφάσισε να κατέβει στη γη και να επισκεφτεί ένα μοναστήρι. Υπερήφανοι, όλοι οι ιερείς στάθηκαν στη σειρά και ο καθένας παρουσιαζόταν μπροστά στην Παναγία για να της αποδώσει τιμές. Ο ένας απήγγειλε ωραία ποιήματα, ο άλλος έδειξε τις μικρογραφίες του για τη Βίβλο, ένας τρίτος απαρίθμησε τα ονόματα όλων των αγίων. Και ούτω καθεξής, ο κάθε μοναχός με τη σειρά του τίμησε την Παναγία και το Βρέφος.

Στην τελευταία θέση της σειράς στεκόταν ένας ιερέας, ο πιο ταπεινός του μοναστηριού, ο οποίος δεν είχε μάθει ποτέ τα σοφά κείμενα της εποχής. Οι γονείς του ήταν απλοί άνθρωποι που δούλευαν σ' ένα παλιό τσίρκο της γειτονιάς και το μόνο που του είχαν μάθει ήταν να πετάει μπάλες στον αέρα και να κάνει μερικές ταχυδακτυλουργίες.

Όταν ήρθε η σειρά του, οι άλλοι ιερείς έσπευσαν να τελειώσουν με την απόδοση τιμών, γιατί ο τέως ταχυδακτυλουργός δεν είχε τίποτε το σημαντικό να πει και ενδεχομένως να υποβάθμιζε την εικόνα του μοναστηριού. Στο μεταξύ, στα βάθη της καρδιάς του αισθανόταν κι εκείνος απέραντη ανάγκη να προσφέρει κάτι στον Χριστό και στην Παναγία.

Ντροπαλός, αισθανόμενος το βλέμμα αποδοκιμασίας των αδελφών, έβγαλε μερικά πορτοκάλια από την τσέπη του και βάλθηκε να της τα πετά στον αέρα, κάνοντας μερικές φιγούρες, το μόνο που ήξερε.

Μόνο τότε χαμογέλασε το Βρέφος κι άρχισε να χτυπά παλαμάκια στην αγκαλιά της Παναγίας. Και προς αυτό τον ιερέα άπλωσε η Παναγία τα χέρια Της και τον άφησε να κρατήσει το Βρέφος λίγη ώρα.

Ο Συγγραφέας